

Narrativa Xavier Pla

Dies de confusió

No ho tenia fàcil Najat El Hachmi (Nador, 1979) per publicar una segona novel·la després de l'èxit indiscutible de *L'últim patriarca*. La intel·ligència narrativa amb què donava forma al seu duríssim passat familiar i al ric llegat de la literatura oral amaziga que l'acompanyava oferien, en el seu primer llibre, una història que era alhora dramàtica i divertida, picant, tendra i esfereïdora. Amb una notable voluntat d'estil, d'inspiració rodo-rediana, i una llengua neta, senzilla i expressiva que no desentonava mai, Najat El Hachmi va debutar amb una força inusitada en la literatura catalana recent.

El favor de crítica i de públic, i la dotzena de traduccions de la seva primera novel·la posaven el llistó molt alt, però també plantejaven l'interrogant de si, un cop explicat el seu passat familiar, que havia de treure necessàriament, la novel·lis-

ta trobaria un espai imaginatiu propi. Amb *La caçadora de cossos*, sembla sortir-se'n només a mitges. Després de *L'últim patriarca*, una història d'integració i de construcció d'una identitat a través de l'escriptura, ara Najat El Hachmi proposa una exploració sobre la incommuniació, una novel·la sobre la impossibilitat de la coneixença de l'altre a través del sexe.

Escrita en primera persona i exhibint una altra vegada una calculada ambigüitat autobiogràfica, *La caçadora de cossos* narra la vida d'una dona de fer feines obsedida per trobar l'home ideal, la tan esperada combinació d'amor i sexe. El llibre està dividit en dues grans parts. En la primera, titulada *La col·lecció*, la protagonista treballa de nits de dona de fer feines en una fàbrica de pizzes i exposa, de manera molt narcisista, el reguitzell d'homes als quals es lliura de manera compulsiva, sempre a la recer-

ca d'un bon *dominador* i acceptant fins i tot una violència física que pot provocar desassossec en el lector. Cadascun dels capítols està protagonitzat per un home o, més ben dit, per un tipus d'home, caracteritzat ja sigui pel seu origen ètnic (el ghanès, l'extremeny, el panjabi, l'argentí) o per alguna característica física (el cec) o per qualsevol detall que el disegni: l'eteri, el virtual, etcètera.

Són relacions intermitents que passen en un vagó de tren, o en una pensió, o als lavabos d'una fàbrica. Peces soltes d'un mosaic que conforma la vida sexual de la protagonista, que sol acostar-se als homes triats a partir de dues característiques: les seves olors (i pudors) i el grau d'intensitat de la pupil·la amb què se la miren. Amb alguns, hi ha un inici de relat, com amb l'anglès, el qual, a punt de fer-li el primer petó, l'obliga a mirar el cel per veure la lluna i per recordar-li que només

hi haurà un primer bes una sola vegada. Alguns són rebutjats directament per ser maldestres al llit, altres perquè els put l'alè. Com una bulímica, després d'empassar-se la nòmina de mascles, de buscar tota mena de rareses i d'experimentar situacions, la protagonista necessita vomitar-ho tot.

Juvenil Andreu Sotorra

Cocodrils amb pell de dofí

Els cocodrils fan por. Perquè són traïdors i, a més, van camuflats amb pell de dofí com els llops amb pell de xai. Els cocodrils del protagonista d'aquesta novel·la, que ve camuflada també de registre mig periodístic, mig de viatges, mig biogràfic, és l'única metàfora que es permet l'autor-redactor de les vivències, Fabio Geda (Torí, 1972), per reflectir la por del seu protagonista, l'afganès Enaiatollah Akbari, en la fugida, quan encara és infant, des de l'Afganistan fins a la ciutat italiana de Torí.

La història personal d'Enaiatollah és, a hores d'ara, prou coneguda perquè escriptor i protagonista van passar per Barcelona fa unes setmanes per explicar les raons de la seva col·laboració. L'experiència editorial tampoc no és una novetat perquè només

cal recordar l'últim premi Prudenci Bertrana, *El secret del meu turbant*, que es basa en una fusió similar entre la periodista catalana Agnès Rotger i la protagonista, una jove també afganesa, Nàdia Ghulam.

Els interessos lectors d'aquest primer quart de segle, més convuls del que les prediccions avisaven, són conèixer què hi ha darrere el fenomen de les migracions que els conflictes en segons quines regions obliguen a fer als seus habitants. I per raons òbvies de proximitat geogràfica i de contacte amb la seva cultura, les històries a vegades cruels i gairebé sempre heroiques dels que aconseguen sobreviure a situacions inexplicables en temps civilitzats són encara més ben rebudes entre la societat occidental benestant, estupefacta davant el desert desolador que ha

deixat rere el seu pas d'explotació, especulació i enriquiment a costa de l'espoli colonitzador del qual sembla que prefereix oblidar les conseqüències.

És per això que el relat de Fabio Geda ha estat un èxit rotund a Itàlia, ha trobat de seguida ressò editorial arreu del món i té en preparació el rodatge d'una pel·lícula basada en les peripecies que porten el petit protagonista –després que la seva mare l'empenyi a obrir les ales tot sol i després de viure l'assassinat del seu pare, un camioner, i la repressió a la seva família– des de la població de Nava, prop de Kabul, fins al Pakistan, l'Iran, Turquia, Grècia i, finalment, Itàlia, passant per Kandahar, Teheran, Istanbul, Atenes, Venècia, Romà i Torí, entre situacions extremes de vida o mort.

La novel·la és l'altra cara d'un llibre de viatges. Allà on el viatger convencional de motxilla lloca, amb mirada digital, les meravelles i sovint els tòpics que troba al seu pas, aquí el territori que trepitja el protagonista és només un corriol ple de dificultats cap a la seva llibertat personal que va gravant sobre la seva pell. Les meravelles viatgeres del petit afganès poden ser tant un detall insignificant del paisatge que li és nou com un plat calent d'una dona gran que l'acull o una llau-na de Coca-Cola que li compra un viatger d'autobús. Però ell sap que els cocodrils hi són: els paixtus i els talibans que ha deixat enrere, els lladre-gots pakistanesos, els policies fronterers, els traficants d'esclaus, els intermediaris d'immigrants, les empreses d'obra de mà negra dels Jocs Olímpics d'Atenes...

Novel·la

L'etern recomençar

Jordi Capdevila

Una novel·la senzilla, aparentment sense pretensions, però que diu moltes coses i n'insinua encara més. Aquest a seria la síntesi del bateig narratiu de Rosa Cullell, una dona amb un currículum professional exuberant, que l'ha volgut enriquir amb un relat íntim, personal, de records i optimista pels temps que corren. Un llibre que es llegeix amb un respir i deixa una aurèola gratificant. I amb un missatge clarificador: la vida és un calidoscopi de sentiments, d'accions, de decisions i també de plaers, que s'han de viure en profunditat, saber escoltar-los, olorar-los i intuir-los. I intentar que mai no es desboquin.

En la novel·la hi ha una barreja d'històries, la majoria actuals i d'altres de final dels anys 60 i dels 80 del segle passat. Contempla escenaris diferents, amb Barcelona com a melic geogràfic, però també Astúries i el sud de França, on es va gestar el llibre. I l'Albacete de la infància de l'autora, el seu paradís perdut. Uns personatges prou diferents, però ben caracteritzats, acolorixen molt el relat, que disposa d'un re-fons aglutinador, la de la narradora, que encara prou bé la feina de lligar tantes veus i històries entrelaçades, amb tants missatges diferents com incògnites per desxifrar. Tantes vides que fan i es refan, amors i amistats que van i vénen deambulen pel trencaclosques narratiu, en què es capta més l'atmosfera vital de la història que les vides concretes dels protagonistes, els seus èxits i fracassos. Així hi ha una descripció engrescadora d'esperança en els anys d'apropament al món civilitzat europeu del moment, amb l'aparició del 600 i les vacances enlluernadores. També de les il·lusions de la Transició i certes espurnes del desconcert actual. Hi ha engrunes de nostàlgia i satisfacció del temps passat i també una sensació d'asfíxia i desconcert davant les convulsions actuals.

En llegir al llibre m'ha vingut a la memòria el temps que vaig coincidir amb Rosa Cullell, joveíssima, quan ella s'iniciava al periodisme en l'explosiva redacció de *Mundo Diario* de final dels anys 60. Un diari de pocs anys de vida, que va ser clau en l'etapa de transició catalana i espanyola, i que va néixer per reclamar la democràcia i se'l va emportar el vendaval econòmic generat per la Transició. Ella escoltava amb atenció, parlava poc i exercitava el periodisme en un mitjà que treia tantes notícies dels cenacles legals com de les trobades clandestines. Les seves cròniques d'informació laboral, amb totes les notícies dels sindicats il·legals, van ser les primers pàgines periodístiques que més apropava la societat de l'època a una de normal.

He recordat aquesta eficiència prematura en gaudir amb el llibre d'un llenguatge àgil, directe, ric en mots i expressions col·loquials i fotogràfic en descripcions d'ambients i personatges. Una madura narradora insòlita en una primera novel·la que s'entén més quan es repassa la seva vida professional, on ha fet tots els papers de l'auca: de treballar a la BBC de Londres a formar part de l'equip directiu de La Caixa o comandar el Gran Teatre del Liceu i el Grup 62. No estranya que ella mateixa defineixi la seva novel·la com un brindis a tornar a començar sempre en la vida. La millor manera de viure-la amb plenitud. *

La caçadora de cossos

Autora: **Najat El Hachmi**
Editorial: **Columna**
Barcelona, 2011
Pàgines: **240**
Preu: **20,50 euros**

Najat El Hachmi
ROBERT RAMOS

D'aquests intents fracassats d'acostar-se als altres, de cadascuna d'aquestes experiències, en surt un catàleg de decepcions que no se sap ben bé com acaba. Molts altres són obligats a desaparèixer després d'etapes d'apatia o simplement d'agafar mania al personatge. Ella no sap ben bé què busca, però troba

a faltar tendresa. La superficialitat dels seus contactes sexuals es correspon a una certa falta de profunditat moral. En cap moment, la narradora no s'acosta al famós recurs de "fer senyors" de la patètica Cecília Ce de Rodoreda, ni apunta cap reflexió sobre la indissoluble relació entre mort i sexualitat a la

manera d'un Georges Bataille.

En la segona part, més ambiciosa però també més feixuga i descontrolada, la narradora entra a treballar com a dona de fer feines a la casa d'un escriptor. Hi troba pau i tranquil·litat i un home distant amb poc contacte amb la vida, però que no la jutja mai. Ell és un escriptor amb una novel·la aturada a la recerca de noves històries, que li demana que li expliqui la seva vida; ella ara s'ha convertit "en la dona amb més ganes d'estimar que hagi conegut mai". Tots dos es demanen què busquen els homes en les dones, exploren fantasies, tenen somnis. Els dos solitaris es necessiten mútuament, ell satisfà la seva necessitat morbosa d'experiències vitals; ella se'n serveix com d'una teràpia psicològica, a la ratlla del deliri: "Vostè m'ha d'ajudar, de debò que només vostè em pot ajudar. Des que em va mirar el primer home, que no he pogut fer altra cosa que reaccionar davant del seu desig".

Al final de la relació, continua incomodant una mica el gust que sent la protagonista per la seva posició de dona agenollada, de quatre grapes, fregant el terra, i alhora de dona sotmesa a un amant casat. I, per sobre de tot, el gust i l'obsessió finals per la neteja, de qui necessita més netejar que viure: "Jo netejo amb tot el cos i és aquesta la manera que tinc de relacionar-me amb el món, de donar-me i alhora de protegir-me de totes les coses que no puc entendre". *

El millor lloc del món

Autora: **Rosa Cullell**
Editorial: **Amsterdam**
Barcelona, 2011
Pàgines: **158**
Preu: **18 euros**

L'autor italià Fabio Geda i, amb gorra, el protagonista real del seu llibre, Enaiatollah Akbari

ANDREU PUIG

La força de relats com aquest és que, a més de parlar d'avui mateix, defugen qualsevol temptació de ficció i més aviat tendeixen a aplanar la duresa que es desprèn del seu testimoni deixant que sigui el lector qui es faci càrrec del grau de penúria pel qual passa el protagonista. Són relats que no segueixen les claus establertes de la literatura per convertir-se en la denúncia d'un sistema massa vell que es manté silenciada pels múltiples interessos econòmics, socials i polítics. Són relats que, indirectament, substitueixen els clàssics aventurers d'entre segles en què les dificultats i l'afany de superació eren només fruit de la ficció imaginativa dels autors. Avui, la ficció imaginativa només cal rastrejar-la al moll de l'os de la realitat, com la d'Enaiatollah Akbari, i fer-ne de portaveu. *

En el mar hi ha cocodrils

Autor: **Fabio Geda**
Editorial: **La Galera**
Barcelona, 2011
Pàgines: **206**
Preu: **16,95 euros**